

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БИЕШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2021 ел, 1 февраль

№25

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Биеш авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә керми торган яшел үсентеләр кисү тәртибе турындағы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындағы 7-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Биеш авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Биеш авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә яшел үсентеләр кисү тәртибе турындағы нигезләмәне расларга.
2. Әлеге каарарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге каарарның үтәлешен тикшереп торуны Биеш авыл жирлеге Башлығына йөкләргә.

**Биеш авыл
жирлеге Башлығы**

Р.А. Вәлиев

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы
Биеш авыл жирлеге Советының
2021 елның 1 февралендәге
25 карары белән расланган

**Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Биеш авыл жирлеге
территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик
һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә керми торган яшел
үсентеләрне кисү тәртибе турында НИГЕЗЛӘМӘ**

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Биеш авыл жирлеге территорииясендә (алга таба - авыл жирлеге), Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә керми торган яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

1. Төп төшөнчәләр

Әлеге Нигезләмәдә тубәндәге төп төшөнчәләр кулланыла:

яшел үсентеләр-агач, куак һәм үлән үсемлекләре-табигый һәм ясалма үсемлек, шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәкләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар);

табигать территорияләре-бердәм географик (климат) шартларда формалаштырылган жир рельефының, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер тәрләрен үз эченә ала торган хужалык әшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылышлы территорияләр . ;

яшелләндерелгән, ясалма тәзелгән яшелләндерү обьектлары (авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге жирләрнән аз тәзелгән участоклары, алар чикләрендә өслекнән 50 проценттан да ким булмаган өлеше үсемлекләр капламы белән биләп тора;

урман территорияләре-төрле функциональ билгеләнештәге табигый территорияләр участоклары, алар табигый барлыкка килгән урман үсемлекләре белән капланган;

агач-1,3 м биеклектә, үсентеләрдән тыш, 5 см диаметрдан да ким булмаган тәсле үсемлек;

куак-купъеллык (агачтан аермалы буларак) үсемлек, ул туфрак өслеге янында ботаклана.;

үлән капламы-газон, табигый үлән үсемлеке;

нинди дә булса урында үсә торган үсемлекләр, куаклар;

яшел массив-бердәм полог барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким булмаган өлкәннәр (15 яштән өлкәнрәкләр) үсә торган территория участогы . ;

яшел үсентеләргә зыян китерү - аларның үсешен туктату, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтөнлөгөн, тере туфрак катламын бозу, яшел үсентеләрне яисә тамыр зонасындагы туфракны заарлары матдәләр белән пычрату, ут төртү яки башка йогынты ясау . ;

яшел үсентеләрне юк итү (югалту) - яшел үсентеләрне кисү яки башка зыян китерү, аларның үсешен туктатуга китерә торган;

компенсацион яшелләндерү - юк ителгән яки заарланган 2 коэффициенты белән яшел утыртмаларны яңадан житештерү.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

Авыл жирлеге территорииясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

2.1.Авыл жирлеге территорииясендә (авыл хужалығы билгеләнешендәге

жирләрдән тыш) урнашкан барлық яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2.Авыл жирлеге территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм үсешен тәэммин итү буенча бурычлар оешмаларга құрсәтелгән эшчәнлек төрлөрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән участокларда - әлеге оешмалар житәкчеләренә йөкләнә.

2.3.Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләрен кулланучылар һәм арендаторлар яшел утыртмаларның сакланышын тәэммин итәргә, яшел үсентеләрне тиешенчә карарга тиешләр.

2.4.Авыл жирлеге территориясендә хужалық, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла.

2.5.Жир участогын сайлау акты, төзелеш, хужалық һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр һәм проектлана торган объектның Яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.6.Яшел үсентеләр яшәешен тәэммин итү белән бергә яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рәхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләр ,агачлар, куаклар кису тәртибе)

3.1.Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне үз белдеге белән кису тыела.

3.2.Авыл жирлеге территориясендә агач һәм куаклар кису рәхсәтнамә нигезендә башкарыла.

3.3.Рәхсәт бирү гариза бирүченең Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр буенча бурычлары булмаган очракта гамәлгә ашырыла.

3.4.Яшел үсентеләрне кису эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Агач кису бары тик аттестацияләнгән белгечләр генә рәхсәт ителә.

3.5.Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны кису, кису, тәуы, тәуы һәм чыгару эшләре гариза бирүче хисабына башланган көннән өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм эш урынында киселгән калдыкларны саклау тыела.

3.6.Газон, яшел үсентеләр киселгән урынга якын территориядә зыян күргән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контрольтек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән срокларда, ләкин зыян килгән мизгелдән ярты елдан да соңға калмыйча, мәжбүри торғыза.

3.7.Агач кискән өчен түләүне башкармайча гына, агач һәм куаклар кису авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда хәл ителергә мөмкин: үткәру кису тәрбияләү, санитар кисүләр һәм реконструкция яшел үсентеләр;

авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капиталын инженерлық корылмаларын ремонтлау; торак һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агач һәм куакларны кису, әгәр дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса;

жимерелү куркынычы тудыра торган авария (коры-сары) агачлар һәм куаклар кису.

Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел үсентеләр кисүне гамәлгә ашыручи мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацияле яшелләндерүне үткәрергә кирәк.

3.8.Авария, коры-сары һәм куркынычсызлыкка куркыныч тудыручи яшел үсентеләр комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.9.Яшел үсентеләрне санкциясез кису яки юк итү дип таныла: рәхсәтсез яки рәхсәтсез агач һәм куакларны кису, әмма рәхсәттә күрсәтелгән токымнарын да шул санда түгел;

ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агач һәм куакларны юк итү яки

зыян китерүү;

- окольцовка кәүсө яки подсечка;
- повреждение растущих агачлар һәм куаклар кадәр дәрәжә туктату үсеш;
- агач һәм куакларга ағынты сулар, химик матдәләр, калдыклар белән зыян китерү

h. б. шундый;

- үз белдеген белән корыган агачларны кисү;
- башка агачлар һәм куаклар жәрәхәтләре.

4. Компенсацион яшелләндерүү

4.1.Компенсацион яшелләндерүү рөхсәт ителгән агач кисү, законсыз рәвештә яшел үсентеләрне заарлау яки юк иту очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерүү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен туры килә торган, әмма яшел үсентеләрне заарлау яки юк иту факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2.Компенсацион яшелләндерүү гражданнар яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла, аларның мәнфәгатьләрендә яки хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә Яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән.

4.3.Әлгө Нигезләмә нигезендә, яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә кайтарылырга тиеш-компенсацион яшелләндерүү: 2 коэффициенты белән юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

5.1.Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2.Яшелләндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3.Яшел үсентеләр биләгән жир кишәрлекләрендә төзелешне оештырганда, проект документларында киселергә тиешле яшел үсентеләрне бәяләү булырга тиеш. Бу очракларда зыянны каплау әлгө Нигезләмәнен 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә агач киселгән өчен түләүне алдан керту һәм компенсация яшелләндерүү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

6.1.Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм Яшел массивларда сәүдә һәм башка эшмәкәрлек эшчәнлеге, палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2.Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда, Яшел территорияләрдә һәм Яшел массивларда шартлаткыч, утлы һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерергә яки юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ жаваплылык.

7.1.Әлгө Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы.